

Kohtuasi C-814/19

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

6. november 2019

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

High Court of Justice (England & Wales), Queen's Bench Division,
Birmingham District Registry (Ühendkuningriik)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

31. oktoober 2019

Hagejad/Kaebajad:

AC

TM

GM

MM

Kostjad/Vastustajad:

ABC SL

XYZ PLC

HIGH COURT OF JUSTICE'I (KÕRGE KOHUS) [...]

QUEEN'S BENCH DIVISION'I (KUNINGLIK OSAKOND)

BIRMINGHAM DISTRICT REGISTER'I (BIRMINGHAMI RINGKONNA REGISTER)

OTSUSE PEALE KOHTUASJAS,

MILLE POOLED ON [ÜHELT POOLT]

AC

ESIMENE HAGEJA

JA

TM

TEINE HAGEJA

JA

GM

KOLMAS HAGEJA

(keda esindab tema ema AC)

JA

MM

NELJAS HAGEJA

(keda esindab tema ema AC)

JA [TEISELT POOLT]

ABC SL

ESIMENE KOSTJA

JA

XYZ PLC

TEINE KOSTJA

[...] **[lk 1]** [...] **TAOTLUSE ALUSEL**, mille esitas esimene kostja ning millega palutakse Euroopa Liidu Kohtul eelotsusetaotlust käesoleva eelotsusetaotluse lisas sõnastatud küsimuste kohta

[...] **JA LEIDES**, et kuna kohtul tuleb käesolevas asjas otsuse tegemiseks lahendada Euroopa Liidu õiguse tõlgendamise seotud küsimusi, siis on kohane taotleda Euroopa Kohtult eelotsust,

MÄÄRAB:

1. Euroopa Liidu Kohtult taotletakse eelotsust Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 267 alusel eelotsusetaotluse lisas sõnastatud küsimustes, mis puudutavad Brüsseli määruse (EÜ) nr 1215/2012 (uuesti sõnastatud) artikli 13 lõike 2 ja 3 tõlgendamist;
2. Käesolev eelotsusetaotlus edastatakse Euroopa Kohtule viivitamata;

[...] **[lk 2]**

LISA

A: Eelotsusetaotluse esitanud kohus

1. Käesoleva eelotsusetaotluse on esitanud High Court of Justice of England and Wales'i (kõrgem kohus (Inglismaa ja Wales), Ühendkuningriik) Queen's Bench Division (kuninglik osakond) (Birmingham District Registry (Birminghami ringkonna register)). [...]

B: Pooled

2. [...].[...]: [seaduslike esindajate andmed]
3. Esimesele kostjale kuulub Madridis kliinik, mis pakub kunstliku viljastamise ravi; selle registrijärgne asukoht on Hispaanias. [...].[...]: [seaduslike esindajate andmed]
4. Teine kostja on esimese kostja üldise vastutuskindlustuse kindlustusandja asjakohasel perioodil; tema registrijärgne asukoht on Hispaanias. Ta ei osale esimese kostjaga kohtu pädevuse vaidlustamises ega käesolevas eelotsusetaotluses.

C: Vaidluse ese ja asjaolud

5. Esimene ja teine hageja, kelle alaline elukoht oli ja on jätkuvalt Inglismaal, sõlmisid 2010. aasta lõpus esimese kostjaga lepingu eesmärgiga saada viimase Madridi kliinikus kunstliku viljastamise ravi, milleks kasutati doonormunarakke. Ravi viidi läbi 2010. aasta lõpus ja 2011. aastal Madridis ja esimene hageja rasestus 2011. aasta suvel; kasutati esimese kostja laboris Hispaanias loodud embrüosid, mis loodi esimese kostja hangitud hispaania doonori munarakkude ja teise hageja seemnerakkudega. Kolmas ja neljas hageja sündisid kõnealuse ravi tulemusel 27. märtsil 2012. aastal Ühendkuningriigis. Mõlemal diagnoositi seejärel tsüstiline fibroos. Teine hageja ja doonor olid mõlemad haiguse põhjustanud mutatsiooniga geeni kandjad. [lk 3]
6. Esimene kostja on selle Madridi kliiniku pidaja, mis osutas esimesele ja teisele hagejale kunstliku viljastamise ravi, mille tulemusel sündisid kolmas ja neljas hageja.
7. Hagejad soovivad esitada esimese kostja vastu nõudeid, et saada hüvitist kõigile neljale tekitatud kahju eest, mis tuleneb kolmanda ja neljanda hageja kaasasündinud tsüstilisest fibroosist. Hagejad väidavad, et esimesel kostjal oli nende suhtes Hispaania õiguse alusel kahju õigusvastase tekitamise vältimise kohustus, mille kohaselt ta pidi osutama meditsiiniteenuseid ja ravi piisava hoolsuse ja vilumusega, mida sarnase erialase kvalifikatsiooniga vastutav asutus tunnustab nõutud standardile vastavana, ning seda kohustust rikuti. Esimene ja teine hageja väidavad lisaks, et esimesel kostjal oli analoogne lepinguline kohustus, mida ta rikkus. Kostjad ei võta vastutust omaks.

8. Hagi esitati 17. oktoobril 2018 ning seejärel teavitati sellest kostjaid, kes on eraldi esindatud. Hagejad väitsid, et kohtualluvus teise kostja puhul tuleneb uuesti sõnastatud määruse nr 1215/2012 artikli 11 lõike 1 punktile b ja artikli 13 lõikele 2 (edaspidi „uuesti sõnastatud Brüsseli I määrus“). Teine kostja ei vaidlustanud kohtualluvust.
9. Esimene kostja esitas 4. veebruaril 2019 kohtualluvuse vaidlustamise vastuväite seoses Ühendkuningriigi kohtute pädevusega lahendada tema vastu esitatud nõudeid.
10. Kohtuistungis kuupäevaks väitsid hagejad, et vastavalt uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõikele 3 on kohtul pädevus esimese kostja suhtes. Lisaks väitsid hagejad, et kohtul on pädevus artiklite 17 ja 18 alusel.
11. Esimene kostja vaidles vastu sellele, et hagejate nõuded kuuluvad artikli 13 lõike 3 kohaldamisalasse; ta vaidles lisaks vastu sellele, et kolmas ja neljas hageja on „kahjustatud isikud“ artikli 13 lõike 3 tähenduses; ta vaidles vastu sellele, et tema tegevus on suunatud Inglismaale ja Walesi artiklite 17 ja 18 mõttes; ta vaidles vastu sellele, et kolmas ja neljas hageja on tarbijad. [lk 4]
12. Kostja vastuväited kuulati ära [...] High Court’is (kõrge kohus) 23. juunil 2019. Oma 24. septembri 2019. aasta otsuses märkis [kõnealune] kohus, et kolmandat ja neljandat hagejat ei saa tarbijateks liigitada, kuid esimese kostja tegevus oli suunatud Inglismaale ja Walesi, mistõttu on esimesel ja teisel hagejal õigus tugineda artiklitega 17 ja 18 sätestatud võimalusele. Esimene kostja püüab vaidlustada kohtu järeldust tema tegevuse suuna osas, kuid igal juhul ei puuduta see viide küsimusi, mis tõusetuvad seoses uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse 4. jaoga. Kohus võttis poolte artikli 13 lõike 3 kohta esitatud väited kokku ja tegi järelduse, et tal tuleb esitada Euroopa Liidu Kohtule eelotsusetaotlus, mis võimaldaks tal esimese kostja inglise kohtu kohtualluvuse vastuväite kohta lõplik otsus langetada.

D: Asjakohased riigisisised õigused

13. Oma 2015. aasta kohtuotsuses *Hoteles Pinero Canarias SL vs. Keefe* [...] analüüsis Court of Appeal of England and Wales (apellatsioonikohus (Inglismaa ja Wales)) Brüsseli I määruse (nr 44/2001, edaspidi „Brüsseli I määrus“) artikli 11 lõike 3 (nüüd uuesti sõnastatud Brüssel I määruse artikli 13 lõige 3) kohaldamisala ning leidis, et kohtuasi Hispaanias asuva hotelli üle allub talle, kui seejuures esitatakse hagi ka [otse] hotelli vastutuskindlustuse kindlustusandja vastu.
14. Hotell kaebas selle otsuse edasi Supreme Court’i (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus), kes esitas augustis 2017 Euroopa Liidu Kohtule järgmised eelotsuse küsimused (vt kohtuasi C-491/17 [ELT 2017, C 347, lk 18]).
 - a) Kas [Brüsseli I määruse] artikli 11 lõike 3 [nüüd uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõige 3] kohaselt peab kannatanu nõue

kindlustusvõtja/kindlustatu vastu puudutama kindlustusega seotud küsimust selles mõttes, et tekib küsimus poliisi kehtivuse või tagajärgede kohta?

- b) Kas artikli 11 lõike 3 kohaselt peab menetlusse kaasamiseks esinema kohtuotsuste lahknevuse oht?
 - c) Kas kohtul on kaalutusõigus küsimuses, kas lubada artikli 11 lõike 3 kohaldamisalasse kuuluva nõude menetlusse kaasamist või mitte? **[lk 5]**
15. [...] [Taotlus tühistati Supreme Court of the United Kingdom'i (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus) [16. mai 2018. aasta määrusega ja kohtuasi C-491/17 kustutati Euroopa Liidu Kohtu registrist.]
16. [...]
17. Pooled nõustuvad, et nõuete suhtes kohaldatakse Hispaania õigust vastavalt Rooma I ja Rooma II määruste [määrused nr 864/2007 ja nr 593/2008] sätetele. High Court'ile (kõrge kohus) ei esitatud tõendeid Hispaania õiguse asjakohaste sätete kohta ega ühegi Hispaania õiguses valitud lähenemisviisi kohta nõuetes tõstatatud küsimustes. Seega puuduvad asjakohased riigisisemed sätted, mis reguleeriksid lepingulisi ja lepinguväliseid kohustusi, millele pooled tuginevad.

E: Asjakohased Euroopa Liidu õigusnormid

18. Uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artiklis 13 on sätestatud:
- „1. Vastutuskindlustuse puhul võib menetlusse, mille kahjustatud isik on algatanud kindlustatu suhtes, kaasata ka kindlustusandja, kui asjaomase kohtu suhtes kohaldatav õigus seda võimaldab.
 - 2. Artikleid 10, 11 ja 12 kohaldatakse hagide suhtes, mille kahjustatud isik algatab otse kindlustusandja vastu juhul, kui sellised otsehagid on lubatud.
 - 3. Kui sellistele otsehagidele kohaldatava õiguse kohaselt saab kindlustusvõtja või kindlustatu menetlusse kaasata, on nende puhul pädev sama kohus.“
19. 20. juuli 2017. aasta kohtuotsuses KABEG (C-340/16, EU:C:2017:576) küsiti Euroopa Kohtult selgitust, kas tööandja, kes maksis haiguspuhkuse tasu kannatanule, on kolmandast isikust tsiviilvastutuse kindlustajaga võrreldes „nõrgem pool“ (Brüsseli I määruse põhjendus 13), kui pooled tuginevad Brüsseli I määruse 3. jaos sätestatud kohtualluvuse normidele. Kohtujurist Bobek analüüsis oma [18. mai 2017. aasta] ettepanekus, kas selle küsimuse võib liigitada „kindlustusega seotud küsimuseks“. Ta järeldas, et [seda] mõistet tuleb tõlgendada autonoomselt ja ühetaoliselt. See lähtub „õiguslikul alusel põhinevast nõudest“ (teisisõnu tuleb arvesse võtta, milline on konkreetse kostja vastu esitatud hagi ese)

[ettepaneku punkt 36]. Ta jõudis järeldusele, et nõue kuulub 3. jao kohaldamisalasse, „*kui see puudutab kindlustussuhtest tulenevaid õigusi ja kohustusi*“. [punkt 39] [lk 6] Euroopa Kohus ei võtnud seisukohta küsimuses, millises ulatuses peab nõue olema „kindlustusega seotud küsimus“, et kuuluda 3. jao kohaldamisalasse, ega ka selles, mida tuleb mõista „kindlustusega seotud küsimusena“.

20. Euroopa Kohus otsustas KABEG-is siiski, et: 1) mõistele „*nõrgem pool*“ on kõnealustes kindlustusasjades laiem ulatus kui tarbijalepingute ja töölepingute puhul [otsuse punkt 32]; 2) tööandjaid, kellele on üle läinud nende töötajate õigus saada kahjuhüvitist, võib (olenemata nende suurusest või õiguslikust vormist) pidada kahjustatud isikuteks kõnealuse määruse 3. jao mõttes; 3) asjasse puutuvat tööandjat võib pidada kindlustusandjaga võrreldes *nõrgemaks pooleks*“; seetõttu jõudis kohus järeldusele, et 4) „*tööandja, kellele on üle läinud tema sellise töötaja õigused, kes sai kannatada liiklusõnnetuses ja kellele on ta jätkanud töötasu maksmist, võib pöörduda selles õnnetuses osalenud sõiduki kindlustusandja vastu enda asukoha liikmesriigi kohtutesse, kui selline otsehagi on lubatud*“. [otsuse punkt 37]
21. Euroopa Kohtul [ei palutud] käsitleda kohtuasjas Keefe esitatud küsimusi ning kohtujurist ei esitanud kõnealuses asjas ettepanekut.
22. Euroopa Kohus on kaalunud, keda pidada „kahjustatud isikuks“ Brüsseli I määruse artikli 11 (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikkel 13) tähenduses ja on tõlgendanud seda terminit nii, et see „*[ei viita] mitte ainult isikule, kes on otseselt kahju kannatanud, vaid ka sellisele isikule, kes on kahju kannatanud kaudselt,*“ vt 17. septembri 2009. aasta kohtuotsus Vorarlberger Gebietskrankenkasse (C-347/08, EU:C:2009:561), punkt 25. Euroopa Kohus ei ole kaalunud, kas kolmanda ja neljanda hageja olukorras olevad isikud vastavad neile tingimustele; sealjuures tuleks võib-olla analüüsida, mida tuleb käsitada „kahjuna“.

F: Poolte väidete kokkuvõte

23. Hagejad väidavad, et:
- a) Inglise riigisisest kohtuasjast Keefe tulenevalt võib hageja välismaal elava kindlustatu vastu esitatud hagisse kaasata välismaal asuva kindlustusandja.
 - b) Kohtuasjas Keefe esitatud põhjustel toetaks teleoloogiline tõlgendus kindlustatu kaasamist kindlustusandja vastu esitatud nõudesse, juhul kui hageja nõuab mõlemalt kahjuhüvitist tekitatud vigastuste ja nendest tuleneva kahju eest. [lk 7]
 - c) Ainus tingimus, mille peab artikli 13 lõike 3 kohaselt täitma, on see, et kohaldatava õigusega – käesoleval juhul Hispaania õigusega – on

lubatud kindlustatu kaasamine kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse.

- d) Tuleks eeldada, et kolmandal ja neljandal hagejal on (kui puuduvad tõendid riigisisese seaduse seisukoha kohta) nõue esimese kostja vastu, mistõttu tuleb neid sel eesmärgil pidada „kahjustatud isikuteks“.

24. Esimene kostja väidab, et:

- a) Ühelgi hagejal ei ole kohtualluvust tulenevalt artikli 13 lõikest 3. Erandeid üldreeglist, mille kohaselt peab hagi esitama isiku vastu tema alalises elukohas, tuleb käsitada rangelt ja eesmärgist lähtuvalt, ning 3. jagu kohaldatakse üksnes nende nõuete suhtes, mis on kindlustusega seotud küsimused.
- b) Hagejate nõuded on hüvitisnõuded, mis tulenevad kehavigastuste tekitamisest ja sellega seotud kahjust ning väidetavast hooletust kunstliku viljastamise ravist. Tegemist ei ole aga kindlustusega seotud küsimustega ning need ei muutu nendeks üksnes seetõttu, et kõnealused nõuded esitati samas otsehagis kindlustusandja vastu.
- c) Lisaks ei saa kolmandat ja neljandat hagejat pidada „kahjustatud isikuteks“ (seda mõistet tuleks tõlgendada pigem autonoomselt kui konkreetselt kohaldatavast õigusest lähtuvalt) olukorras, kus ainus alus, mille kohaselt neil võis kahju tekkida, on see, et nad sündisid tsüstilise fibroosiga nende eostamiseks kasutatud kunstliku viljastamise meetodi tagajärjel, ilma milleta neid ei oleks sündinud.

G: Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse esitamise põhjus

25. Käesolevas eelotsusetaotluses esitatud küsimused tõstatavad kolm eraldiseisvat probleemi:

- a) Kui kahjustatud isik esitab kahju tekitaja kindlustusandja vastu hagi oma elukoha liikmesriigis, kas sellisel juhul võib kahjustatud isik vastavalt uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõikele 2 väidetava kahju tekitaja sellesse menetlusse kaasata, tuginedes uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõikele 3, juhul kui väidetava kahju tekitaja vastu esitatud nõudega ei kaasne „kindlustusega seotud küsimust“ (edaspidi „**1. probleem**“);
- b) Mida tuleb mõista „kindlustusega seotud küsimusena“ uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse 3. jao mõttes (edaspidi „**2. probleem**“); ja [lk 8]
- c) Kas kolmandat ja neljandat hagejat käesolevas hagis saab käsitada „kahjustatud isikutena“ uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 2 tähenduses (edaspidi „**3. probleem**“).

26. **1. probleemi** küsimuste kohta (küsimused a ja c) palutakse seetõttu Euroopa Kohtult eelotsust, sest:

- a) 13. detsembri 2007. aasta kohtuasjas FBTO Schadeverzekeringen (C-463/06, EU:C:2007:792) kinnitas Euroopa Kohus, et Brüsseli I määruse artikli 9 lõike 1 punkti b (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 1 punkt b) kohaselt võib kindlustatu esitada nõude kindlustusandja vastu kindlustatu elukoha liikmesriigi kohtule, isegi kui kindlustusandja asukoht on teises riigis (tingimusel, et sellised otsenõuded on kindlustuslepingule kohaldatava õigusega lubatud);
- b) Kohtuotsuses Keefe pidi English Court of Appeal (apellatsioonikohus) otsustama küsimuse üle, kas kahjustatud isik, kellel oli õigus väidetava kahju tekitaja kindlustusandja vastu oma elukoha liikmesriigis (vastavalt Brüsseli I määruse artikli 9 lõike 1 punktile b) hagi esitada ning kes kõnealuse hagi esitas, võis ka väidetava kahju tekitaja Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 3 alusel (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 11 lõige 3) kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse kaasata. Court of Appeal (apellatsioonikohus) otsustas, et kahjustatud isik võib väidetava kahju tekitaja kaasata kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse, isegi kui väidetava kahjutekitaja alaline elukoht on teises liikmesriigis (tingimusel, et kahju tekitaja kaasamine kindlustusandja vastu esitatud hagisse oli lubatud asjaomast lepinguvälist kahju reguleeriva õiguse alusel) ja (käesoleva asja seisukohast kõige olulisemana) isegi kui vaidluses väidetava kahju tekitajaga ei kaasnenud kindlustusega seotud küsimust;
- c) Court of Appeal'i (apellatsioonikohus) kohtuotsuse Keefe [...] alus oli järgmine:
 - i) FBTO Schadeverzekeringen ei nõudnud kindlustuspoliisi tingimusi puudutava vaidluse olemasolu, selleks et kindlustatu saaks oma elukoha liikmesriigis kindlustusandja vastu Brüsseli I määruse artikli 9 lõike 1 punkti b alusel otsehagi esitada (kui kindlustusandja alaline tegevuskoht on teises riigis);
 - ii) Brüsseli I määruse artikli 11 lõige 2 (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõige 2) võimaldab „kahjustatud isikul“ algatada menetluse kahju tekitaja kindlustusandja vastu kahjustatud isiku elukoha liikmesriigis (kui kindlustusandja alaline tegevuskoht on teises riigis);
 - iii) Brüsseli I määruse artikli 11 lõige 3 võimaldab kahjustatud isikul kahju tekitaja kaasata väidetava kahju tekitaja kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse (vastavalt Brüssel I määruse artikli 11 lõikele 2) kahjustatud isiku elukoha liikmesriigis, isegi kui väidetava kahju tekitaja alaline elu- või tegevuskoht on teises riigis (kui

kindlustusandja vastu otsehagi esitamise õigusele kohaldatavad seadused seda lubavad); [lk 9]

- iv) Juhul kui Brüsseli I määruse artikli 9 lõike 1 punkti b kohaldamiseks ei ole nõutud kindlustuspoliisi tingimusi puudutava vaidluse olemasolu selleks, et kindlustatu saaks kindlustusandja vastu otsehagi esitada (nagu kinnitati kohtuasjas FBTO Schadeverzekeringen), ei ole mingit põhjust nõuda kindlustuspoliisi puudutava vaidluse olemasolu enne seda, kui väidetav kahju tekitaja (Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 3 alusel) menetlusse kaasata; ja
- v) Court of Appeal (apellatsioonikohus) leidis, et tema tõlgendus Brüsseli I määruse artikli 11 lõikest 3 on kooskõlas Brüsseli I määruse põhjenduses 13 ja 15 määratletud eesmärkidega, milleks on vastavalt nõrgema poole kaitse ja kahes liikmesriigis lahknevate kohtuotsuste tegemise võimaluse miinimumini vähendamine (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse põhjendused 18 ja 21):
 - d) Kohtujurist Bobek rõhutas kohtuasjas KABEG – võimalikus vastuolus English Court of Appeal'i (apellatsioonikohus) kohtuotsusega Keefe – et kõigi Brüsseli I määruse 3. jao artiklite kohaldatavuse nõudeks on kindlustusega seotud küsimuse olemasolu. Kohtujurist Bobek tugines oma ettepanekus Brüsseli I määruse põhjendusele 11 (uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse põhjendus 15), mille kohaselt kohtualluvuse eeskirjad peavad olema prognoositavad ja selle eesmärgi saavutamiseks on oluline, et erandeid, mida tehakse üldreeglist, mille kohaselt kostja vastu tuleks hagi esitada tema alalise elukoha liikmesriigis, tõlgendataks kitsalt.
 - e) Mingil juhul ei ole selge, et Euroopa Kohus ei nõudnud eespool viidatud kohtuotsuses FBTO Schadeverzekeringen (nagu eeldab Court of Appeal (apellatsioonikohus) kohtuasjas Keefe) kindlustusega seotud küsimuse olemasolu, selleks, et Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 2 oleks kohaldatav. Euroopa Kohus lükkas tagasi väite, et kindlustusandja vastu esitatud otsenõude käsitlemine Saksa õiguses lepinguvälise kahju nõudena on otsustavaks küsimuseks selles, kas kindlustusandja vastu saab kahju kannatanud poole elukoha liikmesriigis hagi esitada, ning rõhutas, et see sõltub sellest, kas kindlustusandja vastu esitatud nõue puudutas üldiselt kindlustusega seotud küsimusi. Court of Appeal'i (apellatsioonikohus) arvamus, et Euroopa Kohtu kohtuotsuse FBTO Schadeverzekeringen kohaselt ei pea kahju kannatanud poole kindlustusandja vastu Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 2 alusel esitatud nõudega kaasnema „kindlustusega seotud küsimust“, võib põhineda arvamuste lahknemisel selle osas, mida tähendab „kindlustusega seotud küsimus“ (vt järgnevat **2. probleemi**);
 - f) Supreme Court (Ühendkuningriigi kõrgeim kohus,) andis kohtuasjas Keefe kostjale (väidetav kahju tekitaja) loa esitada Court of Appeal'i (apellatsioonikohus) otsuse peale edasikaebus. Supreme Court esitas enne

kõnealuse edasikaebuse läbivaatamist Euroopa Kohtule eelotsusetaotluse. Need küsimused hõlmavad seda, kas eksisteerib tingimus, et kahjustatud isiku väidetava kahju tekitaja vastu esitatud nõudega kaasneks kindlustusega seotud küsimus, selleks, et väidetava kahju tekitaja saaks Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 3 kohaselt väidetava kahju tekitaja kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse kaasata Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 2 alusel (igal juhul kahju kannatanud isiku liikmesriigis). [...]. Kõnealuses kohtuasjas võeti Supreme Court'ile esitatud kaebus tagasi enne, kui Euroopa Kohus sai Supreme Court'i esitatud eelotsuse küsimusi käsitada; ja

g) valik sellest, millised uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse 3. jaos sätestatud „kindlustuse erandi“ taustaks olevad aluspõhimõtted ja poliitikavaldkonnad on ülimuslikud, on ebaselge, ning selles küsimuses oleksid Euroopa Kohtu juhised vajalikud. [lk 10]

27. Küsimus 2. probleemi kohta (küsimus b):

a) Kohtuasjas KABEG tundus kohtujurist Bobek olevat seisukohal, et „kindlustusega seotud küsimus“ tähendab, et asjaomane nõue peab puudutama kindlustuslepingust tulenevaid õigusi ja kohustusi; puudus nõue, et vaidlus peab puudutama kindlustuspoliisi. Kohtujurist Bobek tegi kohtuasjas KABEG oma ettepaneku Brüsseli I määruse artikli 11 lõike 2 alusel kindlustusandja vastu esitatud otsehagi raames. Kohtujurist Bobeki arvamuse kohaselt on nõue, et kindlustusandja vastu esitatud hagi peab sisaldama „kindlustusega seotud küsimust“, täidetud juba seetõttu, et kindlustusandja vastu esitatud hagi oli seotud küsimustega kindlustusandja õigustest ja kohustustest kindlustuspoliisi alusel. Vähem selge on, kuidas nõue väidetava kahju tekitaja vastu (kindlustuspoliisi tähenduses kindlustatu), keda tahetakse kaasata kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse, võiks sisaldada „kindlustusega seotud küsimust“;

b) Esimene küsimus, mille Supreme Court (kõrgeim kohus) Euroopa Kohtule esitas (vt punkt 14 a), väljendas seisukohta, et „kindlustusega seotud küsimus“ võib tähendada (vastupidi kohtujurist Bobeki ettepanekule kohtuotsuses KABEG), et vaidlus peab puudutama küsimusi kindlustuspoliisi kehtivuse või tagajärgede kohta;

c) Seetõttu palutakse Euroopa Kohtult täpsustust sellise nõude olemuse ja ulatuse kohta, mille kohaselt peab uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse 3. jao kohaldamiseks olema tegemist „kindlustusega seotud küsimusega“, ning eelkõige juhtudel, kus kahjustatud isik, kes vastavalt uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõikele 2 esitas otsehagi kindlustusandja vastu, püüab sellesse hagisse uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 3 alusel kaasata nõuet väidetava kahju tekitaja vastu, kui väidetava kahju tekitaja elu- või tegevuskoht on teises riigis.

28. Küsimus 3. probleemi kohta (küsimus d):

- a) Põhikohtuasja hagejad väidavad, et esimene kostja tegutses esimesele ja teisele hagejale kunstliku viljastamise ravi osutades hooletult, kuna ravi tulemusel sündisid kolmas ja neljas hageja tsüstilise fibroosiga;
- b) Hagejad ütlevad, et esimene kostja tegutses hooletult, sest doonormunaraku ja teise hageja seemneraku koostoimel tekkis geenimutatsioon, mille tagajärjel sündisid kolmas ja neljas hageja tsüstilise fibroosiga. Hagejad väidavad, et esimene kostja oleks pidanud munarakudoonorile tegema sõeluuringu veendumaks, et tema munaraku DNA koostoimes teise hageja seemneraku DNA-ga ei tekiks mutatsiooni, mille tagajärjel kolmas ja neljas hageja sündisid tsüstilise fibroosiga.
- c) Kui väidetavat hooletust ei oleks ilmnenud, ei oleks kolmandat ja neljandat hagejat sündinud (teisisõnu on kolmas ja neljas hageja olemas ainult teise hageja seemneraku ja doonormunaraku koostoime tõttu, mille kokku viimine oli väidetavalt esimese kostja hooletus); ja [lk 11]
- d) Ei ole kindel, kas sellistel asjaoludel võib kolmandat ja neljandat hagejat põhjendatult pidada „kahjustatud isikuteks“ uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 2 mõttes. Kui kolmas ja neljas hageja ei ole uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 2 mõttes kahjustatud isikud, siis ei saa nad esmapilgul esimese kostja kindlustusandja vastu Inglismaal kohtusse pöörduda ega saa seega uuesti sõnastatud Brüsseli I määruse artikli 13 lõike 3 alusel esimest kostjat sellesse menetlusse kaasata.
29. Seetõttu esitab High Court'i (kõrge kohus) Queen's Bench Division (kuninglik osakond) (Birmingham District Registry (Birminghami ringkonna register)) alljärgnevas lisas sõnastatud eelotsuse küsimused:

LISA

Euroopa Liidu Kohtule esitatud eelotsuse küsimused

- a) Kas määruse nr 1215/2012 artikli 13 lõike 3 kohaldatavuse eelduseks on nõue, et hagi alus, millele kahjustatud isik oma nõudes kindlustusvõtja või kindlustatu vastu tugineb, sisaldab kindlustusega seotud küsimust?
- b) Kui vastus küsimusele a on jaatav, kas siis asjaolu, et nõue, mille kahjustatud isik kindlustusvõtja või kindlustatu vastu esitab, tuleneb samadest asjaoludest ning esitatakse samas otsehagis koos kindlustusandja vastu esitatud nõudega, on piisav õigustamiseks järeltust, et kahjustatud isiku nõue on kindlustusega seotud küsimus?
- c) Kui vastus küsimusele a on eitav, kas siis on piisav, et kindlustatu kaasamine kindlustusandja vastu esitatud otsehagisse on lubatud seadusega, mis reguleerib kindlustusandja vastu otsehagi esitamist?

- d) Kas artikli 13 lõikes 2 sätestatud mõiste „kahjustatud isik“ hõlmab isikut, kes sündis kunstliku viljastamise ravi tulemusel, olukorras, kus kõnealune isik esitab nõude, milles ta tugineb hooletusele tema eostamisel kasutatud kunstliku viljastamise meetodite kasutamisel? **[lk 12]**

TÖÖDOKUMENT